POR LAS RELIGIONES DESTOS Reynos. Sobre que ſe ſuſpenda la execucion de la conſtitucion de ſu Santidad de Gregorio XV. De exemptorum priuilegijs circa animarum curam, & Sacramentorum adminiſtrationem ſanctimonialium monaſteria, & prædicationem Verbi Dei, haſta que ſe dè cuenta â ſu Santidad, y informado del verdadero hecho, mande lo que mas fuere ſeruido.

LAS Religiones deſtos Reynos vniuerſalmente han ſuplicado de la dicha conſtitucion, repreſentando los inconuenientes, inquietudes, competencias, y eſcandalos que reſultarian de ſu execucion y obſeruãcia, y q̃ ſi ſu Santidad fuera informado deſto, no huuiera hecho, ni mandado promulgar la dicha cõſtitucion, y por las miſmas cauſas ſerà ſeruido de mandar no ſe execute. Y por eſto pretenden ſe ſuſpenda la execucion en el entretanto que ſe da cuenta à ſu Santidad.

En eſta materia inciden tres queſtiones.

La vna es, ſi no eſtando recebida eſta conſtitucion por los ſubditos, eſtan obligados a obſeruarla.

La otra es, ſi ſe puede ſuplicar della por juſtas cauſas.

La tercera, ſi pendiente la ſuplicacion ſe ha de ſuſpender ſu execucion.

Prima quæſtio.

EN LA primera queſtion es dotrina comun, que la ley no obliga ante aceptationem populi, ex *diuo Auguſtin. in lib. de vera Relig. cuius ſententia refertur in c. in iſtis 4. diſtin.* ibi: *Tantum cum fuerint inſtitutæ & firmatæ*, quod explicat Gratian. in §.

leges illius tex. ibi: *Leges instituuntur cum promulgãtur firmãtur cum moribus vtentium approbantur*? *Sicut enim moribus vtentium in contrarium nõnullæ leges hodie abrogatæ sunt ita moribus vtentium ipsæ ll. confirmantur, l. de quibus, ff. de legi.* ibi: *Leges nulla alia de causa nos tenent quam quòd iudicio populi receptæ sint*, & *Arist. lib. 2. Polit. cap. 6. dicit, quod lex nullam vim habet, vt illi pareatur nisi ex more,* vnde *Domini. in dict. §. leges nu. 5.* subdit, *Quod Princeps videtur statuere a principio sub tali cõditione, scilicet, si moribus vtentiũ approbãtur, & sic habet desuetudo saltim tacitũ cõsensu Principis qui legẽ condendo ipsam, fecit subiectã tali conditionæ, ergo non seruantes, non dicuntur venire contra præceptum superioris, hæc Geminian.* cuius doctri. sequitur *Felin. in cap. 1. de treg. & pac. nu. 12. vers. Sed si a principio noluerunt legem nouã obseruare, & post alios Nauar. cons. 1. de const. nu. 13. quæst. 5. Couar. lib. 2. variar. cap. 16. nu. 6. versic. Quinto sumpto, vbi hanc opinionem dicit communem Surd. alios referens cons. 58. num. 9. post medium vsque ad fin. lib. 1. Rota per Puteum decis. 1. lib. 1. & per Paul. Æmil. Eueral. decis. 203. nume. 1. & 2. part. 3. & per Farinac. decis. 415. nu. 3. part. 2. in nouissim. Illustriss. Cardin. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 5. titu. 13. nu. 35. Flamin. Paris. de resig. lib. 8. q. 8. nu. 154. Stepha. Gratia. discept. 588. nu. 13. cum seqq. tom. 3.* vbi ait, *Quod dum disputatur de acceptatione Pontificalis constitutionis antea quam per vsum comprobetur non ligat. Mart. in tract. de iurisdict. cas. 19. num. 16. & 17. vbi hanc dicit communem opinionem, & cas. 94. nu. 71.* & idem tenuerunt, *plures Theologi, quos refert Suarez. in tract. de leg. lib. 3. cap. 19. vbi fatetur hanc esse communem opinionem Salas de leg. quæst. 96. tract. 14. disput. 13. sect. 1. vbi etiam firmat hanc esse communem opinionem,* licet ipse, num. 5. sequatur mediam opinionem, scilicet, *Hoc tãtum procedere in illis leg. quæ sunt difficiles, & duræ quibus ob suã difficultatem, & duritiã populus, vel non aquiescit, vel positiue repugnat: secus autem si ll. sint moderatæ suaues aut non admodum difficiles, quod dicit probabile,* Suarez, sup. num. 22. præsertim vtendo in hoc sensu cõmuni sententia, quia saltem sub hoc prætextu videtur multum vsu recepta licet de rigore iuris aliud videretur dicendum, vt ipse subdit ibi: quamuis, *Ipsi Suarez., lib. 4. cap. 16. num. 4.* loquens de lege Canonica dicat ex ea induci obligationem præcisam, licet sit dura, & difficilis, *Nisi verisimile sit legislatorem ignorasse rei præceptæ difficultem pro tali loco vel tempore aut alia ocasione, nam si probabiliter*

ter credatur, hæc ignoraſſe credi, etiã poteſt noluiſe cũ tãto rigore obligare. Et licet Rota apud Farin. deciſ. 197. nu. 3. & deciſ. 213. nu. 1. p. 1. in nouiſ. dicat cõſtitutiones Papales, eo ipſo quo promulgatę fuerint haberi, pro effectuatis, & vſu receptis id debet intelligi, quoad hoc, vt eſſentia cõſtitutionũ non pẽdeat ex acceptione ſubditorũ, ſed ab ipſa promulgatione perfectæ ſint, quoad formã ſubſtãtialẽ, nõ tamẽ quoad accidẽtalẽ, vt ſubdit, d. deciſ. 197. nu. 3. in fine, ſubdens, hac verba, *Vſus enim & obſeruantia non requiritur in conſtitutione Papæ de forma ſubſtantiali, ſed accidentali, Felin. in cap. 1. num. 13. vol. pen. verſ. bene facit de conſtitut.* Hac Rota, y Felino en el lugar citado por la Rota, dize eſtas palabras, *Non obſtant notata in d. cap. fin. de conſuet. quia loquuntur in conſuetudine quæ venit ad tollendum legem iam firmatam moribus vtentium, ſed hic ad impediendum, ne liget. in quo minus tempus ſufficit, quaſi illa non ſit lex omni integritate perfecta, iuxta ſententiã Paul. & Matthæ. In proœmio clementi. qui dicunt tria requiri ad eſſe legis. Primo quod cõſtituatur. Secũdo quod promulgetur. Tertio, quod moribus vtentium approbetur, & ſiquid horum deficit, non eſt nec poteſt dici conſtitutio per dictum, §. leges ſecundum eos eſt verum, quod gloſſa magna in d. proœmio, in verſ. & quod ligauerit, tenet, quod immo publicatio ſit vltimus actus perfectiuus legis, per l. humanum, C. de legi. & hoc verius ſecundum Card. ibi tamen poteſt dici, quod licet publicatio, perficiat legẽ videtur poſtea neceſſaria obſeruantia, propter glo. hic, & per prædicta bene facit, quod in ſimili dixi in rubr. de conſtit. poſt Bald. in dict. l. humanũ ad fin. C. de leg. & Petr. de Anchar. in cap. nemo in fin. lib. 6. in illa quæſtione longa vtrum de eſentia, l. ſit ſcriptura nam ſecund. iſtos quoad formam ſubſtantialem, nõ eſt de eſſencia, ſed bene quoad accidentalem ideſt ad inducendam obligationem, ex l. hactenus Felinus,* ex cuius verbis apparet, que lo q̃ llamo la Rota forma accidental es el inducir obligacion, y que eſta no la tiene la conſtitucion niſi poſt vſum, & obſeruantiã non quidem ex defectu poteſtatis, quia de fide eſt Papam poſſe præciſſe obligationem inducere, ex ſua conſtitutione, cum non a populo ſed a Chriſto habeat poteſtatem legiſlatiuã. *vt tradit Suarez, de legibus lib. 4. cap. 16. num. 2. & 3.* ſed ex defectu voluntatis, quia præſumitur voluiſſe inducere obligationem ex tali conſtitutione, ſi a ſubditis fuerit recepta.

Et prædicta procedunt etiam ſi lex vel cõſtitutio, cum decreto irritanti lata fuerit. Nam etiam ſi habeat clauſulam nullatiuã

accepit prædictam conditionem si moribus vtentium approbetur, & dispositionis principalis naturam sortitur, vt in terminis respondit *Rota per Puteũ d. decis. 1. lib. 1. vbi pluribus cõprobat optime Roman. consi. 330. num. 16. cum seqq. vbi copiose Horac. Mandos. in addit. liter. M. Flamin. Paris. de resignat. lib. 8. quæst. 8. nu. 154. Gratian. discept. 202. nu. 17. lib. 2.* Et est generale quod clausulæ derogatoriæ regulantur à dispositione principali, *Rota coram domino, Alexandro Ludouisio nunc sanctissimo nostro Papa Gregor. XV. decis. 159. num. 7. vbi aliàs decisiones in id refert.*

Et eisdem rationibus prædicta procedẽt, etiam si cõstitutio habeat clausulam, *sublata, &c.* Cùm enim constitutio principalis ex præsumpta voluntate Papæ habeat implicitam conditionem si recipiatur, & moribus vtentium approbetur? clausula sublata eam cõditionem habebit, ex Puteo, & alijs supra citatis, & quod clausula sublata vt accessoria sequatur naturam dispositionis principalis, *tradit ex pluribus Rotæ decisionibus, Marta in tractat. de clausulis, 1. p. claus. 158. nu. 17. vbi an id citat dict. decis. Putei. 1. lib. 1.* idem tradit Gonçalez *in reg. 8. Chancel. glos. 66. num. 25.* & ideo si dispositio sit conditionalis nihil operatur clausula sublata, nisi impleta conditione, *Casador. decis. 10. nu. 4. super regul. cancel. & plures aliæ Rotæ decisiones, quas refert Gonçal. dicta glos. 66. nu. 29.* etiã si iuncta sit cũ decreto irritãti, *vt tenuit Rota in vna Portugal. dismẽbrationis, corã illustrissimo Blãcheto, vt refert Marches. de cõmis. 1. p. §. 2. nu. 155. fol. 601.* Et est aduertẽdũ, quod ad hoc, vt lex vsu nõ recepta nõ inducat obligationẽ, nõ requiritur longũ tẽpus, nec sciẽtia legislatoris, quia vt diximus eã videtur sub ea conditione tulisse, si recipiatur, & ideo nõ impleta conditione non obligat, & deficit in ea forma accidentalis, licet non substantialis. Sed vt talis lex omnino derogetur per nõ vsum, ita vt non habeat essentiam, neque substantiam legis requiritur decẽniũ, & hoc est, *quod tradit Rota per Puteũ d. decis. 1. ad fin. vers. Sed aduertendum, lib. 1. Mãtic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 5. tit. 13. num. 35. cum seqq. & vtrumque Rota Bononiens. per Beninteud. decis. 13. num. 10. Gratiã. disceptat. 559. num. 55. tit. 3.* quatenus dicunt, *Quod constitutio quæ à principio non fuit moribus vtẽtium comprobata, nec deinceps homines ea vsi sunt, ea non ligat.* Et addit: *Quod elapso decenio abrogatur Clarius Azor, lib. 5. institut. moral. c. 4. col. penul.* his verbis: *Quæ res, quã igitur vim habeat ante decennium desuetudo, siue non vsus? Respondeo, vim habent impediẽdi,*

di, ne promulgata lex incipiat valere, non enim abrogat legem, cum nondum ea reperit vim habere, sed impedit, ne valeat: ita tantum impedit intra decennium, vt intra id tempus possit lex vsu recipi, & possit quoq; Princeps populum compellere ad recipiendam eam. Idẽ tenet *Salas de legibus tract. 14. disput. 13. sectio. 3. num. 18. ante fin. & per totam.*

Quibus cõsonat quod dicit *Nauarr. cons. 1. de constit. nu. 28.* dõde resuelue la question, an paria sint legẽ reuocari a legislatore, & eam a subditis non recipi, & resoluit negatiue, quia priori casu extat lex, licet non de iure recipiatur posteriore vero, non extat lex, & lex etiam lata & promulgata, nondum reuocata licet a principio non recipiatur a subditis potest tamen postea mutata voluntate recipi, reuocata vero minime, nisi denuo feratur a legislatore, quia iam substantia eius perijt. Vnde redeundo ad rem dicimus legis substantiam ante non vsum decennij permanere licet nõ liget antequam vsu recepta sit, si vero accedat nõ vsus decennij antequam recipiatur, perimitur ipsius substantia, vt supra diximus.

Secunda quæstio.

IN Hac quæstione dicendum est, quod quamuis a lege lata à Sũmo Pontif. vel Principe nõ recognoscẽte superiorẽ, non liceat appellare, *Bart. in l. vltim. sub num. 3. ff. appell. recipien. prosequitur Scacia de appel. q. 17. limit. 20.* id limitatur si sit cõdita in præiudicium certarum personarum, *vt per Rotam decis. 50. nu. 6. cum seqq. par. 2, diuersor.* vtpote contra vnum quarterium ciuitatis, *vt ibi nu. 19.* vel contra homines alicuius ciuitatis, que es el caso de aquella decision, & esto absque veritatis præiuditio, quod non sumus in casu appellationis admittẽdę, supplicare tamẽ licet ex iusta causa, *vt tradit Castro de lege pœnal. lib. 1. cap. 1. fo. 8. sub liter. B.* vbi loquitur de lege lata per principem temporalem, *& idem* in l. Pontificia, *tradit Emanuel Roderic. tom. 1. quæst. regular. q. 6. art. 7. Suar. tract. de legib. lib. 4. cap. 16. nu. 6. Salon. tom. 2. tract. de cens. art. 3. disp. 4. conclus. vlt. Salas qui late prosequitur, de legibus tract. 14. disp. 13. sect. 4. Anguiano in suo tract. de legibus, cõtrouers. 5. nu. 2. & per totam*, Nam vt ait *Suar. d. cap. 16. nu. 7. eo ipso quod lex vniuersaliter fertur, facile fieri potest. vt non congruat moribus, aut dispositionibus gentium omnium pro quibus fertur, quod maxime contingere potest in legibus canonicis, & Pontificijs quæ pro vni-*

uersa Ecclesia dantur, nam Ecclesia complectitur varia Regna & prouintias habentes varios ritus & modos viuendi, vnde licet talis lex regulariter loquendo, non sit disconueniens vel nimis dura pro vniuersa Ecclesia, & ideo respectu totius non habeat locum supplicatio, nihilominus in vno vel alio regno, aut prouintia potest esse nimis dissentiens a moribus eius, & contra consuetudines eius quas non solent Pontifices velle mutare, nisi id exprimant, sed potius conseruare, iuxta cap. certificari, de sepultur. in tali ergo casu ratio postulat, videlicet supplicare Pontificem, quia scientia eius vniuersalis, non potest semper extēdi ad hæc particularia, & hoc ipsum est a Pontificibus iure statutum, in cap. 1. de constitut. in 6. ex quo videtur colligi absq; alia supplicatione à l. Pōtificia ipsam ex vi illius iuris ipsofacto non obligare in simili casu, nihilominus tamen fieri potest, vt casus non sit ita clarus & certus quin sit conueniens noua declaratio Pontificis, ergo in tali casu licita est supplicatio, & iuri consentanea.

Tertia quæstio.

IN Hac DD. in præcedenti quæstione citati, excepto Emanuel Roderi. tenent, quod si ex causa rationabili supplicatū fuerit, à lege lata per Principem temporalem, vel à constitutione Pontifitia potest licite suspendi ipsius executio, nempè Suarez *sup. num. 8. Bañez, & Salon, quos refert & sequitur Salas d. sectione 4. num. 21. & idem sect. 1. sub num. 6.* dicens: *Fas esse communi consensu populi, vel Principis inferioris suspendere aliquantulū executionem legis animo supplicandi apud legislatorem, & dum expectatur responsum legislatoris non peccabunt, qui legem non seruauerint, hæc Salas, idem tenet Anguiano d. controuers. 5. & satis tenet Rota decis. 50. p. 2. diuerso.* donde se resueluen dos cosas. La vna, quod si lex etiam Pontificalis sit in odium certarum personarū, potest appellari, & appellatio suspendit executionum ratione præsumptionis malę informationis, vt ibi num. 11. & 12. La segunda, quod etiam si non constet esse in odium certarum personarum dum tamen controuertitur an sit exequenda, necne non debet quis sua possesione priuari prætextu legis vel statuti, *vt ibi num. 27. vers. Et vltra præmissa, & num. 28.* Et prædicta conclusio generaliter comprobatur, *ex cap. si quando de rescript. & in cap. cum teneamur, de præbend. & in auth. de mandat. princi. §. dein de competens, & in authent. vt nulli iudici, §. & hoc vero iubemus,*

cap.

cap. Pastoralis, de fide instrument. vbi loquendo de quadam decretali Pontifitia subdit hæc verba: *Verum si iuri communi sit dissona secundum ipsam non iudicet, sed superiorem consulet super ea, vbi notat glossa verbo disona, glos. in cap. 2. verb. non obstantibus, de filijs præsbyt. & ex pluribus quæ tradit Rebuf. ad Constit. Galiæ, tit. de rescript. art. 1. glos. 5. Palac. Rubeus in tract. de benef. in Curia vacant. §. 7. Couar. in regul. peccatum in princip. nu. 5. de regul. iur. in l. & pract. cap. 35. nu. 6. Ceuallos de cognition. per viã violentiæ, glos. 6. nu. 62.*

Et confirmatur ex eo, quod in fortioribus terminis admittit communis oppinio, de qua diximus in prima quæstione, videlicet legem vel constitutionẽ per subditos nondum receptã non obligari, ex præsumpta voluntate legislatoris: ergo facilius id admittendum erit accedente supplicatione ad legislatorem, ex superius dictis.

Nec prædictum remedium aufertur ex clausula decreti irritãtis, nec ex clausula sublata.

Primo, quia sicut ipsa constitutio non ligat, quia non recepta, ita nihil operantur dictæ clausulæ, vtpote illi accessoriæ, vt in prima quæstione diximus.

Secundo, quia per supplicationem suspenditur, ipsa constitutio, & consequenter, & suspenduntur clausulæ illi accessoriæ ex prædicta ratione.

Tertio, quia non acceptatio constitutionis, & supplicatio interposita respicit defectum intentionis in Summo Pontifice. Vnde prædicta clausula sublata nihil operatur, cum non sit adiecta simul alia clausula, quod non posit dari de obreptione, aut subreptione, vel alio intentionis defectu, quo casu non dicitur clausum os iudicibus, nec etiam partibus, *vt ex pluribus Rotæ decisionibus, tradit Gonçalez, dict. glos. 66. nu. 22. cũ seqq. Marta de claus. 1. p. claus. 158. num. 20.*

Y aunque Gonçalez supra, num. 26. dize, quod si constitutio sit generalis, per viam legis, aut specialis ex motu proprio, non vero ad partis supplicationem, ita vt non sit locus subreptioni, tunc quamuis deficiat clausula, quod non posit opponi de subreptione nihilominus clausula sublata suum debitum effectum habebit, Id non obstat quia licet cõstitutio sit generalis, adhuc non operabitur ex defectu intentionis, ex quo non recipitur. Et rursus ab ea supplicatur, vt tenent allegati DD. & consequenter

ex eodē intentionis defectu nil operabitur clausula sublata, iuxta præfatas decisiones, sicut in simili licet subreptio, non posit allegari existēte clausula motu proprio, *c. si motu proprio de præb. in 6. late & Ant. Gabr. lib. 6. de claus. conclus. 2.* potest tamen allegari defectus intentionis, *Rota decis. 33. nu. 6. 7. & 8. de præb. in antiquit. & plura referens Anton. Gabr. supra nu. 18. Gonçalez reg. 8. glos. 32. nu. 5.* neque operatur contra præsumptam, vel verosimilem voluntatem concedentis, cum alijs Gabr. sup. num. 9. & clausulæ quantumuis prægnantes, & cuiuscūq; generis non tollunt defectum intentionis, nec contra eum operantur, *Rota coram Alexand. Ludouisio nunc sanctissimo Pap. Gregorio XV. decis. 164. num. 9. vbi aliæ decisiones Rotæ in idem recensentur.* Vnde nil obstat, quod tradit Gratian. discept. 559. nu. 60. vbi dicit cōstitutionem cum clausula sublata claudere os omnibus iudicibus, & adimit facultatem in totum aliquid dicendi contra talem constitutionem.

Nam respondetur Gratian. loqui quando cōstitutio iam fuit vsu recepta, vt ibi nu. 55. & quād non agitur de supplicatione, sed de alia iudiciali cognitione aduersus constitutionem, secus autem dicendum est, quando nondum recepta fuit, & ab ea supplicatur ex prædictis.

Ex quibus constat præfatam constitutionem ex iustis causis posse non recipi, & ab ea supplicari, & interim in eius executione super sedendum. Salua in omnibus, &c.

Licenciado don Antonio de la Cueua y Silua.